СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 124. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 28-го червня 1944. No. 124. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, June 28, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РЕПУБЛИКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ РАДИТЬ У ШІКАГО

ШІКАГО. — Перше засідання краєвої конвенції Републиканської Партії тривало всього одну годину. Воно розпочалося в год. 11:17 перед пол. в понеділок 26. червня а покінчилося в год. 12:20. Вечірна сесія, що почалася в год. 9., вислухала вступної промови каліфорнійського губернатора Ирла Ворена. Конвенція від самого початку виказувала признаки байдужности ,аж промова Ворена трохи її оживила. Він пригадав ,як то демократи спід стягу Нового Розподілу співали в минулій каденції пісню „Знову наспіли щасливі дні" ,а тепер вони співають нову пісоньку: „Не зміняйте коня посеред ріки".

У комісії для складення плятформи партії принято пропозицію для зясування заграничної політики Злучених Держав, передискутувавши її слово за словом ,а не параграф за параграфом. Губернатори 17 стейтів, які є делегатами на конвенцію, обурилися цим, що ніхто не питався про їх думку про плятформу, але від себе не подали ніякої конкретної пропозиції до плятформи.

На скільки можна судити ,плятформа конвенції обійме засади, проголошені Вореном, а це виграти якнайскорше війну, привезти наших вояків домів, дати нагоду кожному американцеви до зарібку чи до становища та забезпечити мир.

Конвенція нагадує циркові вистави.

Ен О'Гер МекКормик, кореспондентка газети Ню Йорк Таймс, обсервуючи конвенцію, характеризує ось такі конвенції як американський політичний цирк. Так було і так є тепер. Вона пригадує, що завалення Франції вчасі конвенції в 1940. р. не зворушило делегатів ,як не зворушує їх і теперішня інвазія Франзиваючи її [illegible] масками. Правда, що вигляд коняка під пору папо в Шікагу ,конвенційні делегати [illegible] вяються (красавиці-дівчата („глеймор гирлз"). Ось ці сивоголові делегати не виявляють охоти поставити якогось талановитого лідера кандидатом на президента ,лише якогось пересічного американця, щоб з ним не було клопоту.

БРАВДЕР РЕДАКТОРОМ КОМУНІСТИЧНОЇ ГАЗЕТИ

НЮ ЙОРК. — Ирл Бравдер, бувший генеральний секретар Комуністичної Партії Америки, а від недавна предсідник Товариства для Комуністичної Політики ,став редактором комуністичної газети Дейлі Воркер і недільного її додатку Ди Воркер. Він уже раз був редактором цієї газети ,а це в р. 1931. Відколи він покинув це становище, його не обсаджувано, аж поки Бравдер знову не став свобідним.

ЗА ЗРІВНАННЯ ПРАВ 15,000,000 НІГРІВ

НЮ ЙОРК. — У нюйорськім Медисон Сквер Гарден зібралося 15,000 нігрів на віче, щоб домагатися зрівнання прав для американських нігрів. Коли на плятформу вийшов посадник Фіорелло Ля Гвардія і почав свою промову словами „Новий світ надходить", хтось крикнув з авдиторії: „Підопріть цей рух, пане посаднику". На це відповів Ля Гвардія: „Якраз я його підтримую"... Пастор нігерської абисинської баптиської церкви Адам Клейтон Павел сказав у своїй промові ,що „15,000,000 нігрів, американських громадян ,вичікують, щоб запанувала демократія в Римі, в Берліні , в Токйо і... у Вашингтоні".

ВИРОБЛЯЮТЬ ПЕНИСИЛИНУ НА ОДИН ДЕНЬ СКОРІШШЕ

НЮ ЙОРК. — Радіо Корпорейшен оф Америка проголошує ,що в її лябораторії видосконалили спосіб осушування чудо-ліку пенисилини на цілий день швидше, ніж це відбувалося дотепер. Новий процес полягає в осушуванню при помочи електричного радіового струму. Цей спосіб виконує роботу упродовж 30 мінут, на котру досі посвячувано 24 годин, уживаючи процесу повільного остуджування й випаровування.

РЕКРУТ-ДЕЗЕРТИР ПІДСТАВИВ ЗАСТУПНИКА

НЮ ЙОРК. — Миролюбивий молодець ,Іван Врублевскі з Бруклина ,досягнувши віку 18 літ минулого квітня ,не хотів вчитися военного ремесла й тому не зголосився до поборового бюра ,як цього вимагає закон. Зате він вислав 15-літнього приятеля сильного й здорового хлопця, який дуже хотів іти до війська. Приятель подав своє імя, як Іван Врублевскі, а як лікарська комісія приняла його за здорового ,він подав прохання, щоб негайно піти до служби. Та він забув сказати про це правдивому Іванови і тому при покликанню правдивого Врублевского справа вийшла наверх.

Що каже віцепрезидент Волес про Росію?

ВАШИНГТОН. — Бюро Военних Інформацій передає зміст заяви віцепрезидента Генрія А. Волеса для вжитку советської преси вчасі, коли він перебував в Чункінгу. Волес твердить, що не зважаючи на різницю в „методах і в підході" нарід Злучених Держав має на оці „ці самі цілі", як це доводить советський звіт висланий по радіо 21. червня до Бюра Военних Інформацій.

Волес виявив, що „цими цілями" є „задоволити потреби простої людини" і тому „почування глибокої симпатії між обома пробоевими народами" будуть зростати.

У виїмках звучить докладний текст заяви Волеса так:

„Сьогодні, полишаючи ваш гостинний край, я радо висловлю свою вдячність за сердечне приняття, якого я зазнав усюди.

„Я мав нагоду власними очима побачити все, що я чув і читав про Советський Союз. Мушу сказати, що мої особисті враження перейшли всякі мої сподівання. Я повний подиву для розмірів советського будування й велитенського успіху. Героїчні змагання народів Советського Союзу увінчаються брилянтовим успіхом у всіх ділянках знання, промислу і мистецтва.

„Знаменний успіх лицарської Червоної Армії начеркнув нові й славні сторінки в історії боротьби за вольний світ. Крім змагань Червоної Армії в Сибірі й Центральній Азії я особисто завважав неменш героїчні змагання цілої армії робітників, як на полі промислу так і на полі рільництва, мужчин та і жінок, і то в фабриках, державних і колективних хазяйствах. Вони працюють безперервно зі знанням і досвідом серед запалу, продукуючи харчі, машинерію і зброю для перемоги.

„Зокрема я хочу висловити признання для працюючої советської жінки, яка заняла місце свого чоловіка й сина і з виїмковим захопленням виконує різнородні важкі завдання. Вона находить ще й час виповнити безконечні роботи для перемоги.

Я рад, що маю нагоду сказати це моїм співгромадянам в Злучених Державах. Я переконаний, що мої слова ще більше скріплять почуття симпатії, які споюють разом оба піонірські народи... Наша остаточна ціль тасама. Різниці в виконуванню й практичнім застосув[illegible] метод при розвязці проблемів будуть усе існувати внаслідок географічного положе[illegible] го[illegible]ричної минувшини наших країв. Це одначе не спинить нашої тісної співпраці для доб[illegible]го[illegible] людства... Лише дальша співпраця чотирьох культурних народів після завершення [illegible]ни може стати певною гарантією тривалого миру для всіх миролюбивих народів".

Джанстон на розмові в Сталіна

МОСКВА. — Маршал Сталін приняв Ерика Джанстона, президента Торговельної Палати Злучених Держав, на двогодинну розмову в Кремлині. На стрічі були теж приявні: Аверел Гаримен, американський амбасадор у Москві, та Вячеслав Молотов, советський комісар загра[illegible]

[illegible] німецькому [illegible]

ПОЛЬСЬКІ ПАРТИЗАНИ В ВАРШАВІ ЗВІЛЬНЯЮТЬ ВЯЗНІВ

ЛОНДОН. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що польські партизани доконали 11. червня відважного нападу на варшаський вязничний шпиталь та звільнили з нього 16 осіб. 9 з тих осіб були засуджені німцями на смерть; між ними були 4 жінки.

КЛИЧУТЬ ҐРАНДІЯ НА СУД

РИМ. — Італійський уряд візвав Діна Ґрандія, бувшого італійського амбасадора в Лондоні та одного з членів фашистівської великої ради, зявитися на суд та відповісти на закиди, що їх йому робить „італійська комісія для чистки", на чолі котрої стоїть міністер італійського кабінету граф Карльо Сфорца.

Ґранді має відповідати за організування фашистівського збройного повстання проти італійського уряду в жовтні 1922 року та за участь у замаху з 3. січня 1925 року.

Італійський уряд каже офіціяльно, що Ґранді втік поза границі Італії.

НАЦІСТИЧНИЙ НАТИСК НА ФІНЛЯНДІЮ

СТОКГОЛЬМ. — Сюди приходять вісти з Фінляндії, що до фінської столиці Гельсінкі приїхав Йоахім Ріббентроп, націстичний міністер заграничних справ, з виразним наміром зробити на Фінляндію натиск не йти на мирові переговори з Москвою.

Кажуть ці донесення, що Ріббентроп побував у Гельсінкі через два дні та, обіцявши Фінляндії мілітарну допомогу від Німеччини, добився здержання мирових кроків унапрямі Москви. Внаслідок цеї візити Ріббентропа слідно загострення протимосковської ноти в становищи фінського уряду. Про творення „мирного кабінету" вже майже не чути, а газети беруть сильно протимосковський курс.

НІМЦІ ВИНИЩУЮТЬ МАСОВО ГРЕКІВ

ЛОНДОН. — Грецька Інформаційна Агенція подає, що підчас німецької окупації, а саме від квітня 1941 року до 31. березня 1944 року, німці та їх сателіти, болгари й італійці, знищили 1,085 грецьких місцевостей. Понад півтора міліона греків мандрує горами без даху над головою й без куска хліба.

ЯК БУВАЛО Й ДАВНІШЕ. — 15 неживих німецьких вояків найшли аліянтські війська, коли зайшли під цю сталеву і бетонову фортецю в Сан Маркуфі, в Франції. Німці казали, що цеї фортеці не можна нічим розбити, а тут одна куля продерлася крізь стіну приміщення для великої гармати й вбила всіх вояків. На стіні видно знаки від кусків кулі.

ТІЛЬКИ ВІДОРВАНІ ҐРУПИ НІМЦІВ ОПИРАЮТЬСЯ В ШЕРБУРҐУ

НАЙВИЩА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Завзята боротьба аліянтських інвазійних військ за посідання першого французького порту Шербурґу добігає кінця. Майже весь уфортифікованаий порт находиться в руках американських військ. Тільки відорвані групи німців ставлять ще далі необєднаний опір. Число здаючихся ворогів зростає з кожною годиною. Між здаючимися є багато словян, що далися затягнути до армій Гітлера.

Велику ролю в розбиттю ворожих фортифікацій відограли великі гармати американських і британських военних кораблів ,що стояли при вході до порту й били по фортах з великих гармат. 14 таких кораблів острілювало через цілу добу форти Шербурґа ,що боронили приступу до порту.

Команда аліянтських військ зажадала від команданта німецьких військ, генерала Карла Вільгельма фон Шлібана, здачі, але не дістала відповіді.

НЕСАНІТАРНЕ ЖИТТЯ НІМЕЦЬКИХ ВОЯКІВ

Фредерик Грейм, кореспондент „Ню Йорк Тамсу" на шербурському фронті, оглядав доми, в котрих були розкватировані німецькі вояки зараз по їх відступі зних, і був пораженний несанітарними умовинами їх життя. Вони жили проти найпримітивнішим понять гигієни. Всюди були грубі верстви копоту й бруду. Мешкання були неметені, нечищені й неприбрані. На стінах, долівках і ліжках було повно товстого бруду. Ліжка ,в котрих вояки спали в кропивяних мішках, набитих соломою, аж кишіли від вушей. Один двоповерховий будинок, уживаний увесь на виходок для офіцирів, не був чищений довгий час; навіть не був скроплений вапном. У ставку на подвірю була брудна вода ,в котрій множилися рої комарів, проти котрих вояки не робили нічого.

Як американські вояки заняли ці доми, вони передовсім їх очистили, вживаючи подостатком окропу ,мила й вапна ,потім спалили сінники, перемалювали стіни, скропили нафтою стоячі води для винищення комарів.

Каже кореспондент ,що санітарний вид цих мешкань, покинених німецькими вояками, є доказом, що німецький вояк або не має фундаментальних понять про здоровля армії або для нього байдужий, як свиня.

ПІДДУРИЛИ НІМЦІВ ВЧАС ІНВАЗІЇ

Астоні Киминс, британський розвідний офіцир, оповідав американським газетярам у Ню Йорку, як Аліянти в день своєї інвазії на Нормадію заманули німецьких летунів в округу Кале-Больонь, і в цей спосіб відтягнули їх від округи ,в котрій справді йшла інвазія.

Аліянти своєю тактикою переконали німців, що вони думають ударяти на побережжя між Кале й Бульонь. Він говорив, що кораблі, вислані на вдавану інвазією, не потерпіли від німців поважних утрат.

ВІДЕНЬ ПІД ВАЖКИМ БОМБАРДУВАННЯМ

Американські „літаючі фортеці" й „лiберейтори" числом 500 до 750 ударили зо своїх баз в Італії по Відні, головно по рафінеріях нафти, залізничих двірцях і по фабриці літаків. Стрінулися з найбільше завзятим спротивом німецьких літаків за останніх кілька тижнів.

ЗЛІ ВІСТИ ДЛЯ НІМЦІВ НА СХІДНОМУ ФРОНТІ

ЛОНДОН. — Червона армія продерлася через сильно німцями уфортифікавані лінії на Білоруси й заняла міста Вітебськ і Жлобин,. котрі німці переміпили на справжні фортеці. Передні сторожі армії підійшли значно в напрямі Мінська. Великі бої йдуть коло Могилева, Бобруйська й Орші. Всі ці місцевости є важними залізничими пунктами. У загальнім наступі червона армія заняла 1,700 місцевостей.

ЗАНЯЛИ ЩЕ ОДИН ІТАЛІЙСЬКИЙ ПОРТ

РИМ. — Італійський порт Піомбіно, що лежить проти острова Ельби ,попав у руки американських і французьких військ просто без вистрілу. Німці були заставлені до відступу з порту окружаючим маневром Аліянтів. Порт має важне значіння для будучої достави военних матеріялів.

На решті італійського фронту німці стараються чим довше здержувати наступ аліянтських військ. Вони збираються опиратися поважніше Аліянтам на лінії між Пізою й Рімінім ,а потім далі на півночі на долині ріки По.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕВОДЯТЬ КОНСЕКВЕНТНО ОКУПАЦІЮ САЙПАНУ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Окупація острова Сайпану поступає правильно вперед. Американці мають уже в своїх руках найкращий порт, найвищу гору, а тепер почали займати найбільше місто острова, Гарапан.

Гору Топачав, що домінує над цілим островом, захопили маринарі по завзятім бою.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Боротьба за свободу

Роберт Р. Петерсон ,підсекретар війни ,сказав при нагоді закінчення шкільного року в „Юніон Каледж" в Скенектеді, Ню Йорк, кілька слів вічної правди, які заслугують на увагу всіх людей, всіх кляс і всіх народів. Очевидно, говорити мусів про тепебішню війну, та замісць банальних річей, якими звичайно бесідники в воєнні часи наповняють вуха слухачів ,він поробив помічення, які можуть послужити провідними думками для людей не тільки вчас війни, але по всі часи.

Говорив він про свободу, що, як звісно, тепер так часто згадується з одного боку, а так часто перемовчується з другого. Згадується одними як висока й вічна вартість людини, без якої життя нічого не вартує. Перемовчується другими, аби навіть її іменем не нагадувати людям на цю вартість. Говорив Петерсон:

„Свободу добувають одиниці, що знають її справжню вартість для людської душі... Ті люди, які йдуть через життя, пробуючи уникнути свого уділу в боротьбі за її захованню, мусять остаточно втратити властиву субстанцію самого життя".

Він вказував своїм слухачам на два десятиліття цього століття ,на друге й трете десятиліття, коли то так багато людей забуло або не хотіло признати, свого обовязку боротися за свободу. Наслідком цього є ця війна, в котрій людству грозить, що воно стратить всю свою свободу. Подібна небезпека грозить і тепер. Є між нами багато нещасливців, які хотіли би пересунути тягар боротьби за виграння війни на плечі самих тільки вояків. Ці люди забувають, що як довго йде боротьба, так довго кожний мусить заняти в ній якесь становище та віддати для боротьби все, на [illegible]

Це саме відноситься й до держав, говорив бесідник. Себто, і державі треба тямити, що вона мусить боротися за свободу, бо інакше й вона програє колись свою свободу або буде поставлена перед конечністю вести за нею завзяту війну на життя й смерть.

Ці слова цього визначного федерального урядника можна доповнити невисказаними думками, що їх можна вичитати між стрічками іншого високого урядника, а саме секретаря скарбу Моргентава. Підчас своєї промови на відкриттю теперішньої нюйоркської кампанії за пяту военну пожичку, він остерігав перед уданою німецькою здачою. Мовляв, німці побачивши свою певну програну, певно будуть пробувати вдавати здачу, аби заховати свої сили для третьої світової війни. Моргентав дав до зрозуміння ,що Аліянти розуміють цю небезпеку та всіх сил доложать, аби до цього не допустити. Цим він дав між стрічками натяк усім тим, що люблять боротьбу за свободу відкладати до якоїсь далекої майбутньої події. В данову випадку до третьої світової війни. Отже цеї події, принаймні за їх життя, може й не буде. Боротьбу треба вести тепер, бо занедбавши її тепер, можна її втратити раз навсе.

За ґарантію основних свобід

Прийшов час, коли треба Злученим Державам висказатись точно й ясно про той новий порядок, що має прийти в світі по перемозі Аліянтів. Надходить час, коли американському урядови треба буде сказати про новий порядок у світі, що він повинен мати в основі ось ті ідеали, які положені в основу американської форми правління.

Ось такі важні слова сказав Сомнер Велес, бувший підсекретар стейту, що ще не так давно тому відіграв велику ролю у департаменті стейту, а в тому і в надаванню напряму нашій міжнародній політиці. Тепер заговорив на вище згадану тему з нагоди закінчення шкільного року в Лафает Каледж, де його пошановано наділенням почесного докторату з науки права.

Велес вийшов з того, що тепер у цілому світі багато говориться про Злучені Держави Світу, про різні федерації й т. п. Та, каже Велес, якіб ми не творили міжнародні обєднання чи спілки, то в першу чергу треба подбати, щоб загарантувати усім народам, що входять у такі спілки, певні людські свободи, яких їм ніхто не може відібрати. Ось ті основні свободи це ті, що їх визнаємо на американській півкулі. Вони, каже Велес, повинні бути поширені всюди, на всі народи. Ось таке домагання повинен видвигнути уряд Злучених Держав і Велес переконаний, що так станеться, та що наш уряд у відповіднім часі це проголосить.

Велес іде ще далі. Він хоче, щоб отсі домагання щодо поширення американських свобід були видвигнені усею Америкою, цілим Новим Світом, як основа, на якій Старий Світ пов[illegible]ен бути пере[illegible]ний, себто якщо маємо творити по війні міжнародне обеднання.

Велес переконаний, що світовий мир удасться вдержати тільки тоді, коли це станеться та коли основні людські свободи будуть загарантовані усім народам. І тому, каже він, до міжнародної спілки по війні повинні належати по війні тільки ті держави, що можуть доказати, що горожанам дійсно признаються ось ті основні свободи, на яких спочиває демократія. Бо, каже Велес, коли людям у цілому світі загарантується свобода релігії, свобода слова, свободу преси і свободу інформацій, то тоді відложимо в далечінь небезпеку повторення ось того нещастя, що його тепер людство переживає. А це вже булоб великанським осягом, каже Велес, та осягнути це зможемо тільки тоді, як цього будуть домагатись усі уряди держав Нового Світу.

Велес ще зазначив, що нині Злучені Держави є найбільшою потугою у цілому світі. Американські вояки бються хоробро на всіх кінцях світу і приспішують перемогу. Та, каже далі Велес, він гордиться тим, що його край величається не тільки своїми матеріяльними багатствами і своєю великою мілітарною силою, але що величається у першу чергу своєю моральною величю, яку то Злучені Держави завжди давали відчувати в великих і критичних світових моментах.

Думаємо, що ті слова Велеса повитає радо кожна свободолюбна людина в світі. Повитає їх кожний правдивий демократ, що добре знає, що без ґарантії основних свобід усім народам у світі — не може бути мови про світове замирення. Брак таких ґарантій буде [illegible] помешкання. Він теж [illegible]

ПРОЄКТ ПРАВИЛ ТРАНСКРИПЦІЇ АНҐЛІЙСЬКИХ СЛІВ ПО УКРАЇНСЬКИ

(Докінчення)

Голосівки.

Англійські шелестівки не представляють для української транскрипції великої трудности. Розмірно багато трудніша справа транскрипції англійських голосівок. Виходить не вже з природи англійської мови, яка в своїм стремлінню до коротких слів створила багато більше голосівок, ніж українська. Не маючи багатьох голосівкових звуків, які має англійська мова, українська мова зовсім природно не має для них і відповідних знаків. Через те при транскрипції їй знову прийдеться шукати подібних знаків. Тому ми й беремо тут один голосівковий звук англійської мови за другим, і за порядком піддаємо свою думку про його транскрипцію.

Передусім, усюди там, де ми чуємо звук „а" і де він по англійськи пишеться через „а" („ей"), там ми теж будемо писати по українськи „а", хочаб це „а" було значно відмінне від українського „а". Тому будемо писати „а" при транскрипції таких слів, як: artistic, cartoon; як також слів: art, cart, alms, father.

Трудність немалу справить нам транскрипція такого „а", що в одних околицях вимавляється щось як звук „а", а в інших як звук „е", отже таких слів, як: ask, glass, past, basket, laugh, after, bath, path, aunt, dance, France. Навіть англійські вчені мають немалу трудність вимовити цей звук так, аби не робити з одного боку враження вульґарности, а з другого боку афектації. Зогляду на те, що в вимові таких все таки чути звук „е", порадно було би транскрибувати його й по українськи через „е".

У Злучених Державах чується вимову звуку „а" в багатьох словах, де пишеться „о": hot, bog, cod, stolid, begot. В Англії в тих словах усеще чується звук „о". При українській транскрипції в Злучених Державах природно являється тенденція писати тут „а".

Очевидно в усіх тих випадках, де по англійськи пишеться „а", але читається все й всюди звук „е", там уже й ми будемо писати „е", хочби це українське „е" зовсім було інакше від англійського „е". Ми будемо писати „е" і для означення того „е", що більше подібне до нашого „е", як у словах: met, very, set, jet, і для означення того звука „е", що вимавляється через натиснення коріня язика, щось на лад бойківської вимови „и" в слові: „бики" (у словах: bat, cap, lack, stand). Через те в українській транскрипції не буде різниці між словом "man" (чоловік) і "men" (чоловіки). Природно, ми й тут не розглядаємося, як цей англійський звук пишется, а пишемо всюди „е", де його чуємо, якби він не писався (наприклад: ten, wealth, said, says, leopard, heifer, bury). Напишемо його теж при транскрипції тих усіх слів, де чується ще інакше, питоме англійське „е", що дещо скидається на німецьке „о-умлявт": bear, learn, fern, urn, girl, return, concern.

Де чуємо в англійськім слові звук „і", там будемо писати по українськи букву „і", без огляду як цей звук написано по англійськи. Отже напишемо по українськи „і" при переписуванню таких слів: marine, lean, piece, seen, scene, Caesar, Peter, people, fear, belief, receipt, athlete, regent, Socrates.

Де в англійськім слові чуємо щось в роді українського „и", там ми й напишемо букву „и", без огляду на те, як цей звук пишеться по англійськи: bit, bid, fill, sit, big, sinned, busy, hymn, build, spirit, delirious, misfit.

„О" порадно писати в транскрипції англійських слів усюди там, де його чується в англійськім слові, без огляду який цей звук „о". А їх в англійській мові принаймні три: довге, як в словах: boat, door, note, [illegible] „ow" [illegible] не одно з ін[illegible] траскрибується так по українськи); коротке, як у словах: potatoe, hero, chadow; і змінне, як у словах: north, Paul, awl, call, brought, caught, lost, off, cloth, moss.

Не знає теж українська мова, як відрізняти довге „у" від короткого „у", як це робить англійська мова між довгим "u" в словах: rule, blue, pool, mood, baloon, soup, detour, та коротким "u" в словах: push, pull, put, could, hood, manhood, issue. В усіх таких випадках ми напишемо „у", а різницю між довгим і коротким звуком ігноруємо.

Українському ухови тяжко рішитися, який воно звук чує в таких словах, як: but, cud, buzz, fund, gunned, insult, rough. Одні кажуть, що чують звук „а", інші, що „о". Відай порадно би було писати „а".

Не будемо теж робити при транскрипції різниці між довгим „ю", як в словах: cute, dew, few, feud, suit, lure, mutual, tube, Tuesday; та коротким „ю" у словах: curator, duration, mulatto, superior. Напишемо всюди „ю".

Будемо теж писати українські двозвукові знаки, де ми їх чуємо: „ай" у словах: kaiser, rite, aisle, cry, die, dye, slight; „ой" у словах: noise, hoist, boy, toy; „ав" у словах: sauerkraut, now, bough, though; „ей" у словах: bay, bail, veil, gate, great, taste, savior, danger, magnate.

Виїмки — писати за буквами.

Проти тих правил, що назагал йдуть досить консеквентно за правилом писати за звуками, принялося в українській писаній мові багато випадків писати за англійськими буквами, без огляду на те, як вони вимавляються. Найбільше відомим приміром може послужити імя столиці Злучених Держав. Кожний, що чув, як його вимавляють американці, певно знає, що по вступному „добл́ю" вони вимовляють звук, що рішучо нагадує „о". З тої причини й були в нас заходи писати Вошинґтон. Одначе, як знаємо, цей спосіб транскрипції цього ймення, можна сказати, в українськім письмі не вдержався. Назагал українці пишуть по „В" букву „а", виразно проти пра- [illegible] сати „а", тимбільше, що всі, що так пишуть, мають досить поважний арґумент в користь свого способу транскрипції цього слова: якби, мовляв, мав чоловік, що хотів би пізнати це слово написане по англійськи пізнати, якби він знав його написане через „о"? Отже буква „а" в цьому місці це не стільки покажчик, як воно по англійськи вимовляється, а радше покажчик, як воно по англійськи пишеться.

Те саме відноситься до ймення "Hudson". Це слово писали наші люди на кілька способів: Гудсон, Гадсон, Годсон, навіть Годзон. Видно на першу букву всі погодилися. Щодо другої то є аж три способи її віддачі по українськи. Словарі англійської мови кажуть що по „н" чується ту той питомий англійський звук, що скидається дещо на „а", а дещо на „о". Отже пишучи за звуками малиб ми написати або „а" або „о". Тимчасом найчастіше здається пишеться „у", очевидно за англійським „спелуванням" цього слова. І знову таке писання має за собою такий самий арґумент, як почінати ймення столиці Злучених Держав від „Ва", а не від „Во".

Те саме з назвищем теперішнього американського секретаря стейту. Ми приняли писати „Гол", одначе така транскрипція має ту недостачу, що вона не розкриває, якого саме „Гола" мається на думці: чи це "Hall"? Чи може "Hawl"? чи може "Hull"? Чи може ще якийсь інший? Тому ми й бачимо, що дехто пише „Гул". За такими примірами транскрипції той самий арґумент: дати читачеви натяк, як це слово виглядає по англійськи. Недостача такої транскрипції, що читач буде вчитися це слово зле вимавляти.

Не беремося згори рішати, чи важніше одно, чи важніше друге: чи вимовляти, настільки можливо, коректно, чи навчитися якесь слово пізнати в англійськім письмі? Власне це є одно з тих питань, для вирішення яких треба опінії більшого числа людей.

Зрештою, ми не пересуджуємо ні [illegible] ми бажалиб почути, як бажаємо почути й думки тих, що з нами голяться. Бож тільки повним висказанням своїх опіній всіми нами, що з тою справою маємо до діла, зможемо дійти нарешті до затвердження якогось одного способу писання англійських слів по українськи та покінчити зо соромною розбіжністю в цій розмірно простій справі.

ДОБРІ ПОСТУПИ АЛІЯНТІВ У ПІВНІЧНІЙ БУРМІ.

КЕНДІ (Сейлон) — Китайські й британські війська продерлися крізь зовнішні оборони Могонгу й бються вже з японцями на вулицях цеї головної японської бази в північній Бурмі. Вони захопили від ворога великі магазини военних припасів.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ
У двох частинах
(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

2)

Село О... у Східній Україні належало до тих благодатних закутин російської імперії, де тяжка рука начальства рідко давала себе відчувати. Положене далеко від міста і залізної дороги село жило спокійним, патріярхальним життям. Все начальство складалося зо свойхже селян, навіть поліційний урядник; а вжеж відомо, як то буває у селі — той сват, той брат, а той знов по службі товариш — тож і кривди від начальства селяни не бачили. Поміщик, як на диво, був дуже людяний й совісний і поміж ним і селянами царювали обопільна пошана і довіря. Незгоду в громадському житті вносив часами піп-москаль, але селяни не звертали уваги на його заходи; коли і терпіли присутність попа, то лиш як неминуче зло, з яким годі боротися. „Казет" селяни не одержували — от „Раду", де хто виписував, або просили у дідича старих чисел, тож і не зразу дізнавались, що діється в світі. У самі вже жнива рознеслася вістка про вбивство австрійського престолонаслідника. Може якби не жнива, селяни і обговорювалиб цю подію, до чого вона доведе, але намучившись за день думали про відпочинок, а не про якусь політику. — „Нехай пани тероблять, що хочуть, аби лише нас не чіпали" — думали селяни не передчуваючи лиха. А лихо не спало. Через тиждень знову пішли балачки, що „австріяк" хоче йти війною на серба, але „наш" цар не дозволяє. Австріяк мусить слухати нашого царя, бо він між всіми царями наймічніший... І тут споминалися віщування війни старими людьми. Коли поважні вже в літах селяни спокійно ждали тої війни як неминучої біди — молодь ремствувала:

— Ми їм повоюєм!... — казали похмуро. — І дітям своїм закажуть..

Старші успокоювали молодиків:

— Гріх так казати. Адже начальство від Бога поставлене. А цар — помазанник Божій. Чули, як піп у церкві каже, що на небі Бог, а цар на землі...

— Лихий його мазав, а не Бог, — огризалися молодики. — Не мав би Бог другої роботи, лише царів мазати, а вони війни провадилиб. Чиж Богу приємне вбивство людей? Тож в святих заповідях стоїть: не вбивай... Вам можна говорити, на війну ви не підете. Та, зрешто, не так ті царі, як царенята. І Бога тут вмішувати нема чого.

Старі не находили відповіді й ображено відзивалися:

— З вами не зговоришся. Розумні стали дуже.. Тим то Бог і добра не дає людям..,

— Чиж ми Бога зневажаємо, чи що? — перечили молоді. — А ви, коли гріху боїтесь, то не викликуйте грішних розмов.

Такі суперечки відбувалися кожного свята чи неділі... У будні тяжка праця займала весь час і панував позірний спокій... Та одного вечера нещасти сталося те, давно сподіване, лихо, Від хати до хати проходили десятники, стукали у вікно, а коли хто відзивався з хати — кидали лаконічно:

— До волости!..

І так під кожною хатою. Дядьки хоч і здогадувалися причини так наглої сходки, та всеж хотілиб впевнитись у правді своїх здогадів, — розпитатись, чого потрібно начальству, тількиж десятники швидко проходили далі. Коли хто звертався з запитами, минаючо відповідали:

— Там дізнаєтесь. Не маємо часу балакати...

Селяни сходилися по кількох, невдоволено нарікаючи на пізну пору:

— Лихо їх забралоб з тими сходками... Чоловік мав би відпочити, то йди, вистоюй там... Все щось нове видумують. Чи підемо, куме? — питається сусід сусіда.

— А вжеж, почуємо, що там і як...

— Почуємо... — невдоволено каже перший. — А завтра спати будемо, чи що?.. Хліб у полі висипається. І чого їх приперло робити сходку у ночі?...

— То певно мобілізація, куме... — здогадується сусід.

— Мобілізація, кажеш?... То хібаж уже війна?...

— А вжеж не що...

Балакаючи дядьки поспішали до волосного майдану. Там вже було повно людей. Сходилися чоловіки, жінки, й підростки, цікаві впевнитись так пізньої сходки. Вештався поміж селянами і піп, прислухуючись розмовам. Як тільки селяни завважували попа — голосна розмова вривалася. Піп підходив і з неукритою радістю проголошував:

— Значить, братци, воевать будем! Пойдьом біть немцев!...

І ждав, який вплив окажуть його слова. Селяни пошепки передавали один другому:

— Чуєш, куме, війна...

— Еге-ж, еге... Війна, бодай їй трясця..

— Може то неправда, мало що люди видумують — сумнівався третій.

— Холера їх напалаб, отих головачів! — заклинав якийсь молодик у гурті.

— Тихо, піп суне — пошепки перестерігав інший.

Піп мовчки протискався у гурт, а за ним летіли сердиті похмурі погляди соток очей...

Вийшло нарешті до громади й волостне начальство. Старшина дрожачим, непевним голосом заповів прочитання маніфесту. Писар почав читати:

— Божою Милістю, Ми, Микола, І., імператор і самодержець всеросійський, цар польський і великий князь фінляндський і прочая, і прочая, і прочая...

Але вмішався тут піп:

— Зняти шапки, що за безобразіє! — гостро викрикнув він. — Господін урядник! — звернувся до поліцая, — ето ваша обязанность слєдіть, чтоби імені государя-императора отдавалось должное почтеніе! Что же ви?!...

— Правда, вибачте, батюшка, — якось нерадо сказав поліцай. — Прошу громаду зняти шапки...

Зібрані послушно виповнили жадання й читання продовжувалось:

— Божою Милістю... оголошуєм всім нашим вірнопідданим. — Що оголошував цар нещасним тим вірнопідданим — селяни до ладу не розуміли. Писалося у маніфесті про братів-сербів і нападливу Австрію і такі інші, для селян цілком байдужні річи. На останку писар прочитав те, що розвіяло мов дим селянську байдужність — проголошення загальної мобілізації. В мозках селян заворушилися пекучі думки, що ось починається війна і треба зіставити не зібраний хліб й іти до „воїнського присутствія", звідкіль їх пішлють вбивати такихже самих, відорваних силою від родин і праці, селян і робітників, лиш що з другого боку дурної межі, званої кордоном. Громада заворушилася... Коли старші віком несвідомо повторювали розповсюджені байки про оборону віри православної, престола, батьківщини та богоугодности війни — молодь проклинала потиху тих, що війну видумали і свойого „білого, православного царя".

(Дальше буде).

Комунікат

УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ.

(Ч. 1., червень 1944).

Приступаємо до зорганізовання широкої акції допомоги українським жертвам війни. Уже сама „обсмалена" земля України — це катастрофа. Та до голоду, каліцтва і пошестей ще треба додати інші великі нещастя, як політичні переслідування українського народу усіми наїздниками, масові виселювання, примусова мандрівка в чужі й далекі краї на роботи та інші лиха. Усім тим нещастям ми не зарадимо, але можемо пробувати принаймні ратувати людей від голодової смерти. Ось те й робимо.

Бо хтож інший повинен взятися за ту працю, як не ми, американські українки та українці? Хто другий може чутливіше відчути нужду українських людей, як не ми, що походимо з української крови?

Ось і тому не можемо ставитись до справи ратування українських жертв війни недбайливо. Ось тому не можемо думати, щоб ту працю міг за нас хтось інший виконати, бо ми самі мусимо її зорганізувати, і ми самі її зібрати та вислати.

Приступаймо отже до цеї акції з щирим серцем і з чистою та ясною думкою як вільні громадяни, для яких дороговказом у таких гуманітарних справах є наше сумління, християнська наука допомоги ближньому, та природна любов до землі, з якої ми вийшли, та серце до наших братів і сестер, що в нужді.

Ось такими думками керувались ті, що старались від довшого часу довести до створення Українсько-Американського Допомогового Комітету. І такий Комітет вкінці створено на нарадах у Ню Йорку, дня 20. червня 1944 року за почином Українського Конгресового Комітету, бо, як відомо, Другий Конгрес Американських Українців, що відбувся в Філядельфії, в січні цього року, поручив був У. К. Комітетови дати ініціятиву до заложення ось такого Допомогового Комітету.

Подаючи до загального відома заложення Українсько-Американського Допомогового Комітету та його склад, який ще буде у своїм часі доповнений, стверджуємо, що цей Комітет є організацією чисто харитативною, аполітичною і незалежною від Українського Конгресового Комітету.

Комітет буде зачартерований в стейті Пенсилвенія, з осідком у Філядельфії, і буде опертий на членстві вже існуючих українських, церковних і світських організацій та громад в Злучених Державах.

Комітет негайно ввійде в контакт з державними американськими і приватними добродійними установами в цілі співпраці та уможливлення висилки нашої допомоги в такий спосіб, щоб вони могли найкраще і найскорше дістатись в руки українських жертв війни.

Просимо всіх українців і українок, деб вони не жили, щоби кожний і кожна зложили на діло помочі потерпівшим свій даток.

Звертаємось із закликом до всіх братств, товариств і до [illegible] взяти на себе організацію збірок на поміч [illegible]

Адреса:

Ukrainian - American Relief Committee
847 N. Franklin Street,
Philadelphia 23, Pa.

Віримо твердо, що в нинішну відповідальну хвилину американсько-українське громадянство відгукнеться на заклик Українсько - Американського Допомогового Комітету по своїй силі, щиро і щедро. Рівнож віримо, що всі українські організації негайно стануть членами Комітету, щоби тим піднести його престиж і додати йому сили в праці.

Українсько - Американський Допомоговий Комітет:

Д-р Володимир Галан, предс.; **д-р Неоніля Пелехович-Гайворонська і Юлія Маньоська**, містопредс.; **д-р Павло Дубас**, секретар; **Евген Рогач**, касієр; Контролори: **Роман Слободян, Василь Шабатруа, Анастазія Вагнер і Іванна Бенцаль**; Радні: **Марія Близнак, Андрій Мельник, Анна Настюк, Ева Підлубчишин, Марія Сталена, Ірина Тарнавська і Семен Угорчак.**

З Офісу Военних Інформацій у Вашінґтоні

Громадські осередки консервування харчів.

Вашінґтон. — Офіс Военних Інформацій довідується від Военної Адміністрації Харчів, що цього року буде в русі около 5,000 громадських осередків консервування харчів — „комюніти кеннінґ сентерс". Торік теж було таке число, але цього року сподіються більшої продукції.

ВАХ каже, що найбільша потреба громадських осередків консервування харчів — є по містах. Цього року є більше досвідчених управителів таких центрів, більше потрібної до консервовання харчів машинерії, і більше таких людей, що минулого року набрали досвіду в „кенуванні" харчів.

ВАХ подає до відома, що майже в кождім стейті вже істнують школи, в котрих вишколюють управителів громадських осередків консервування поживи, що пізніше вчитимуть людей щадити харчі.

Плянують більшу продукцію плетеного одіння.

Відділ виробу полотна, одіння і скіри при Раді Военної Продукції оголосив, що приготовляється програма виробу 99,275,000 плетеного вбрання для дітей, молоді і старших людей.

Рада Военної Продукції каже, що на основі цеї програми терба виробляти двадцять і два різного роду шматтяь, на котре буде призначено 20,031,000 фунтів бавовни і ниток до плетення.

РВП говорить, що це вже третя з ряду програма плетеної одежі, яка має причинитися до збільшення продукції цивільного одіння. 10. травня 1944 року видано одобрений Радою Военної Продукції розпорядок, щоби продуценти ткацького матеріялу виробляли і продавали більше потрібних до плекання панчіх, свєдрів й інших річей ниток, тощо. Як будуть це робити, то дістануть першенство закупу сирівцю.

Порада власникам троків.

Офіс Оборонної Транспортації взиває власників автобусів і тягарових троків, щоби в разі потреби переміни мотора, звертатися до своїх „ділерів" не в останну хвилину, але щоби робили це на кілька місяців наперед, бо в противнім разі можуть остатися без мотора.

Продукція аеропланів стоїть добре.

Голова Ради Продукції Аеропланів, Чарлз Е. Вилсон, сказав, що в маю випродуковано два відсотки більше аеропланів ніж було упляновано. В тім місяці вироблено 8,902 різного типу аеропланів.

Вилсон сказав, що „це в першу чергу відноситься до продукції бомбовиків, бо це перший раз окремі фабрики бомбовозів виконали свою місячну квоту. Виконали призначене число аеропланів і ті фабрики, що вироблюють чотиромоторові бомбовики, які можуть відбувати довгі лети. Приємно також зазначити, що і фабрики транспортових літаків перевищили свою квоту".

Пайкування черевиків буде продовжатися.

Бюро Контролі Цін і Відділ Цивільних Потреб при Раді Военної Продукції видали спільну заяву, що пайкування черевиків в Америці буде продовжатися доти, поки не покажеться, що їх є відповідний запас.

Вище згадані бюра заявили, що цивільне населення не повинно надіятися, що цього року ситуація зміниться, бо черевиків є малий запас і тому саме власне пайкування буде продовжуватися.

Впис до Резервового Корпусу Повітрових Сил отворений.

Военний Департамент оголошує, що впис до резервового корпусу повітряних сил отворений від першого червня 1944. Молоді американці можуть вписуватися і здобувати крила, як бійці в воздушних силах армії.

Сімнадцятьлітні хлопці можуть вписуватися, як охотники, але їх не покличуть до вправ, поки їм не мине вісімнадцятий рік життя. Розуміється, що фізичний огляд мусітимуть перейти тепер, однак їх тільки впишуть до резервового корпусу повітрових сил, як охотників, а коли їм мине вісімнадцять літ, то тоді покличуть на вправи.

Бранку й почато тому, щоби армія мала певну кількість рекрута до тренування на другу осінь. Охотники резервового корпусу повітряних сил, які мають менше 17 літ і 9 місяців [illegible] до згадано[illegible] су і побирати вищу науку в армії. Наука така сама, як в каледжах, і вони мають право побирати її від трьох до девять місяців. Її ведуть згідно з Army Specialized Training Program.

Городи Перемоги.

Департамент Рільництва повідомляє Офіс Военних Інформацій, що багато місця на городи перемоги не оброблено, та що ще не є пізно таку землю обробити. В багатьох частях краю весна почалася трохи пізно і люди сказали собі, що може то вже пізно на город перемоги і не робили нічого. А це власне зле. Багато землі вже навіть було виорано, але на ній ніхто нічого більше не робив. На них ще можна управляти городи перемоги. Вичистити бурян і посадити ярину, бо шкода тої роботи, яку вже виконано. В північній части краю місяць червень надається на саджения фасолі, помідорів, огірків, кукурудзи, сквашу, пізної капусти, моркви й бураків. Урядники Департаменту Рільництва кажуть, що все те можна садити.

В полудневій части краю, більшу часть з вище вимінених городини можна садити в липні і в серпні. Вона достигне на осінь і можна її зужити або відложити на зиму.

Департамент Рільництва каже, що запас консервової городини на другий рік буде на 20 відсотків менший ніж цього року, отже треба братися до роботи. Хто ще не має города перемоги, хай робить такий, особливо ті, що вже мають виорану землю. Департамент Рільництва радить садити помідори, бо їх багато вживають і легко їх консервувати. Садіть скоро, щоби не було запізно, а щоби осінні приморозки не вбили їх.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

„Кохаючий Україну". — Ми не маємо нічого проти цього, щоб Ви вислали свої вірші до іншої газети. Самі кажете, що настало повно „віршомазів", що аж сором на те глядіти, до чого вони зводять, як пишете, „мову Шевченка". Та саме тому, що дорожите українською мовою і літературою, що відчуваєте красу віршів Шевченка, Франка, Олеся, мусите критичніше глядіти і на свої вірші. Відповідаємо Вам так просто тому, що певні, що Ви зрозумієте наш добрий замір. Якби над деякими з надісланих віршів більше попрацювати, то може щось з них вийшлоб. Не глядіть на тих, що пишуть вірші „на фунти", бо вірш це „не копиця сіна". Та в многих наших віршомазів ввійшла вже в хоробу віршомания. Та хай би собі здорові писали, але щоб хоч не мішали з тою мазюкою „любови до України", бо Україна такої дурної любови не потребує. Як такі вірші лежать в комоді, то ніякого з того нема. Лихо починається, як хтось знайдеться, що такі вірші друкує.

М. К., Торонто, Онт. — Ваш підпис подобає на „Максим, козак, Залізняк", мабуть придуманий, але це в тому випадку не важне. Ось таких „кличів", від серця написаних, якщо читаєте нашу газету, чи яку іншу народню, було вже багато, дуже багато. Протести слали ми тисячами. Було повно патріотичних віч і маніфестацій і промов, а теж і патріотичних проповідей по церквах. Та ні тут, ні там, не встоялась справа, бо не було сили. І тепер теж заважує сила. Це не означає, щоб „спускатись на дно" і казати, що все пропало. Так не є і не може бути! Але і не треба себе дурити „кличами", а до певної міри і силою устних чи чисьменних про[illegible] емо, [illegible] і далі стукати. Нам здається, що в теперішню хвилину найважніше те, щоб якнайширші кола американського й канадійського громадянства пізнали правду про Україну, щоб тут і там діставатись до широкої преси і журналів і там вияснити визвольні змагання українського народу. Українська справа це теж справа міжнародної моралі, а в тому і моралі американської й канадійської. І до неї треба апелювати.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на Американський Червоний Хрест.

Через Комітет Обєднаних Українських Товариств в Ню Йорку складено на Американський Червоний Хрест суму $4,940.45, а тут поданий спис цих добродіїв й добродійок, котрі дали по $5 і вище.

Український Народний Союз з концерту 50-літного ювілею 5. березня у Ню Йорку, $1,100; збірка радіової програми Петра Задорецького принесла $1,347.80. Там зложили: Василь Пуйда $150, А. Заремба $44.25, Український Національний Дім у Бруклині $29, Г. Ковердович $25, по $15: Марія Турська, М. Ставс, В. Гентош; по $10: М. Винник, Н. Вербицький, Ю. Дупей, Тов. Скалат, В. Балабан, С. Дроцький, Н. Липа, П. Апостолюк; К. Огновський дав $8.30, М. Заяць $8. По $5: Т. Павлюк, М. Бабяк, М. Першин, О. Світлик, С. Вінтер, А. Гладкий, В. Дворчин, П. Пивоварчин, І. Ґірівський, Т. Березовська, М. Кремен, І. Сташин, Г. Сташин, А. Сташин, М. Мацишин, А. Долішний, Т. Дубляник, В. Галандзій, М. Васко, Т. Сокол, М. Ромашко, А. Садовник, А. Слюсар, Й. Павлишин, громадяни Бередовські, Е. Гамар, М. Кизмяк, П. Домарецький, Р. Рибак, М. Федорак, І. Кап, М. Мельник, І. Лазорик, П. Орловський, В. Білецький, М. Синяк, М. Скоревич, С. Стравс, Г. Стравс, Й. Кукура, Т. Валевич, В. Коколович, М. Кручовий, П. Чарнецький, Я. Яремович, Т. Брусловський, Н. Смит, С. Вовк, Н. Франків, І. Заяць, Н. Гайда, І. Кучмак, С. Ухнич, П. Когулька, С. Когулька, Д. Оренчук, М. Білецький, С. Прокопів, П. Адамишин, А. Ґречин, Н. Кука, І. Демчук, К. Гул, К. Мортон, Дж. Деметри, М. Ґречин, А. Шалінський, Я. Касперук, Н. Квасовський, В. Баран, І. Капура, Й. Серетний, Ю. Кузик, Т. Форґач, Й. Угорчак, Д. Мельник, В. Гобартик; Й. Клейн, М. Іванчук, К. Шамин, М. Полій, А. Гурин, Р. Фенчінський, Й. Брелус, Т. Капітанов, А. Душенчук, М. Стек, В. Шевців, П. Ходан, Т. Якимів, А. Наконечний, І. Козак, К. Назаревич, Т. Дроздик, Р. Геніг, М. Беляк і О. Мелинчук; решта датки від $1 до $4.

Радіо стація WBYN Р. Сліпий—Д. Чорнюк $17; панна Моторна, стація WOV, $25.50, з радіо-програми $50. Відділи Союзу Українок з лісти пані Бенцал $162, а це: П. Стасюк і Н. Гладун по $50, [illegible] Ярема $15, Ю. Ярема $10, [illegible] цал і П. Орач по $5. Ліста [illegible] Черри $23. Жіноча Ліга в[illegible] ла К. Дроздик. Дарували: К. [illegible] ик і каса Жіночої Ліги по $5, решта від 1 дол. до 4. Разом $22.50. Відділ 18 в Джамейці $16; відділ У. Жіноча Поміч, збирала П. Марусевич, $44.

Ліста Українського Самостійного Золотого Хреста, збирала пані Хандога. Зложили: У. Сам. Зол. Хрест $20, Т. Ґаздунь $10, а по $5: Г. Вус, К. Хандога, І. Балицька, А. Лушкевич; решта від 1 до 3. Разом $218. У. Зол. Хрест, збірка пані К. Моторної, $9. Лісти пані Джорджії, занимались збіркою: пані Барбарич, О. Жеховська, М. Грабовська, А. Якимів, О. Княжкий — збірка принесла $143. Мол. Хор у Ню Йорку, збирала панна Сталена, $11. Тов. Української Негайної Помочи: пані Красновська $75 і П. Кульчицька $6. Українське Зап. Тов. Зоря, від. 69 У. Н. С., збирав М. Ликтей, $59; Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. С. (М. Коваль) $31; відділ 204 У. Н. С. (М. Близнак) $100; Тов. Свобода, від. 194 У. Н. С., $20; Тов. Дністер, від. 361 У. Н. С., (П. Кучма); Тов. Дністер $40. Анна Малетич $25, з хрестин в родини С. Літепло $21, Т. Ґаздунь $10, а по $5: Е. Підгайний, Н. Поліщук, Т. Орлоф, М. Костів; решта від 1 до 3. Разом $219. Тов. Жидачів, від. 393 У. Н. С., $13.25; Тов. Золота Липа, передав І. Бабецький, $88; Тов. Перемишль (Ст. Гарматюк) $45; Бр. св. Михайла, від. 1. Провидіння, (М. Ригель) $100; Тов. Просвіта (М. Жовнір) 114; Марія Демидчук (збірка) $30; член Тов. Єдність В. Гоміцький $23; Укр. Тов. ім. Франка, від. 130 У. Р. С., $12; евангелицька церква 7 ул. і Перша Евеня $187; церква св. Володимира з 14. вулиці $108.53. Відділи Союзу Українок з представлення $22.88; з концерту Тараса Шевченка $195.61, а збірка в пушки принесла $302.38. Разом усього $4,940.45.

За Комітет Обєднаних Українських Організацій міста Ню Йорку:

Микола Гаврилко, предс.
Петро Кучма, касієр.

ОРЛЕМАНЬСКІ МАЄ ВИЇХАТИ ДО РИМУ.

НЮ ЙОРК (ОНА). — В добре поінформованих колах ходить чутка, що о. Орлеманьскі скоро виїде до Риму і там зложить звіт про свою поїздку до Совєтського Союзу.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

11. червня 1914.

УКРАЇНЦІ ЖЕРТВОЮ КАТАСТРОФИ НА РІЦІ СВ. ЛАВРЕНТІЯ.

Минулого тижня скоїлася страшна катастрофа на ріці св. Лаврентія в Канаді. При устю ріки, недалеко морської ліхтарні у Фадер Пойнт в провінції Квебек пішов на дно великий поштовий корабель „Емпрес оф Айрленд", власність підприємства Кенедієн Песифик Рейлровд (Сі-Пі-Ар). Тому, що катастрофа трапилася вночи, вона потягнула за собою великі втрати в людях, бо аж 969 осіб. Причиною катастрофи було зударення згаданого подорожного корабля з фрейтовим данським кораблем „Сторстад". На запит австрійського уряду, чи між погибшими нема яких австрійських емігрантів, управа С. П. Р. відповіла, що є два українці з Галичини, а це Іван Ковальський і Йосиф Цибуляк. Вони належали до пасажирів III кляси, а з цеї кляси не виратувався ніхто, отже загинули й оба згадані подорожні.

ПОКІНЧИВСЯ ПРОЦЕС ПРОТИ МОСКВОФІЛІВ У ЛЬВОВІ.

Депеші з 8. червня приносять вістку, що у Львові покінчився процес проти москвофілів обвинувачених у державній зраді. Всіх обвинувачених увільнено від вини й кари. Прокуратор зпочатку зголосив відклик від присуду, але потім його цофнув.

УКРАЇНЕЦЬ МАЄ ФАБРИКУ В КАНАДІЙСЬКІМ МІСТІ.

В Едмонтоні, в провінції Алберта, заложено фабрику дротяних виробів. Її власником є українець Никифорчук. Фабрика незвичайно гарно розвивається і дістала від міста контракт на оброблення дротом високого мосту на 9. вулиці. Контракт викінчено впродовж 12 днів на повне вдоволення міської управи.

ГАРНИЙ ПОРТРЕТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Накладом друкарні „Свободи" видано з нагоди 100-ліття народин нашого Кобзаря дуже гарний портрет Тараса Шевченка. Є це поменшення портрету, намальованого артистом-малярем Ф. Красицьким, величини 13x16 цалів. Ціна портрету на тривалім папері 20 ц. Поручаємо теж листовий папір з вінетами Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Б. Хмельницького і М. Драгоманова.

НА УКРАЇНСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ В ЛОНДОНІ.

Просвітна Комісія У. Н. С. поміщує відозву на складки для підтримки Українського Інформаційного Комітетуту в Лондоні, який міститься під ч. 22 Чорч Ровд, Барнес, Суррі, Англія.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конґресового Комітету жертвували: Петро Бойчук і Василь Муран з Савона, Н. Й. по $10; Микола Ґут з Сейрвіл, Н. Дж. $5; Мелянія Федишин з Гартфорд, Конн. $5; Жіноча Секція Українського Демократичного Клюбу, від. 4 Союзу Українок з Ню Йорк, Н. Й. $5.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ФІНСЬКІ ФАШИСТИ ЗАХОПЛЮЮТЬ ВЛАДУ В ФІНЛЯНДІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Місцевий часопис „Афтонтідніпґен" подає, що з Фінляндії приходять алярмуючі вісти про захоплювання влади фінськими фашистами. Вони арештують всіх лібералів та депортують їх до Румунії.

У Швеції почато кампанію протестів проти нелюдського трактування політичних арештантів у Фінляндії. Провідники цеї кампанії звертають Фінляндії увагу, що Фінляндії буде важко удержати свою незалежність, коли вона такою поведінкою втратить симпатії великих держав і скандинавських країв.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИЧ.

Концерт Романа Придаткевича.

На днях ми мали нагоду витати у нас в Дітройті, здається одинокого українського концертового скрипака на цілі Злучені Держави й Канаду, Романа Придаткевича.

І справді ми не знаємо, кого нам оставить в живих з наших артистів теперішня війна. Мабуть само Провидіння Боже помогло кільком нашим світочам дістатись на цю свобідну землю й дало їм нагоду схоронитись від воєнної загибелі, яка огорнула нещасну Европу. Колись ці наші артисти; музики і співаки, тратили великі гроші на своє образування, докладаючи до цього довгі літа важкої та пильної праці, щоби можна їм було опісля назвати себе артистами. Та яке це дивне! Ми часто любимо говорити про себе, як про музикальний і співолюбивий нарід, а в практиці виходить навпаки. З великим жалем мені приходиться ствердити факт, що довелось мені почути вислови наших дітройтських громадян, які відносились байдуже до концерту. п. Придаткевича. Мовляв, колиб так який співак або співачка, а до того не той або ця, що ми вже чули, то можна би послухати, а то скрипка... хто там її розуміє.

І справді загал не розуміє цеї скрипки в руках артиста. Для чого?... А тому, що не хоче й не старається розуміти. Не хоче себе піднести з цеї буденної сірости, в якій бродить і не бажає зрозуміти, що скрипка може служити не тільки для весілля і танцю, але теж до чогось вищого, до вислову почувань і поезії душі людської, [illegible] у створенні композиції стає вічним, безсмертним. Світ нині слухає музичних творів, які зістали написані композиторами сотки років тому і після соток років будуть їх слухати нові ґенерації.

Не так ставиться до артистів американський світ, як ми ставимося до наших артистів. Коли до Дітройт загостить на концерт Крайслер, Гайфец, чи який інший міжнародний артист, то дітройтська публика не питає й не думає, до якої партії він належить, або чи належить до якої організації в Дітройті. Ніхто не ставить запиту, хто і для чого влаштовує його концерт, чи є за тим всі організації і юнії, чи тільки комітет або одна особа, себто його бизнесовий менаджер. Любителі музики йдуть на його концерт тисячами так, що часами велика саля не може всіх помістити.

Може скаже хто, що на концерт Крайслера йде сама вибрана, високо освічена публика? Де там! Йде якраз саме ця сіра маса, яка в цей жорстокий час війни томиться щоденно у воєнній індустрії та бажає, хоч на годину, для успокоєння нервів, втічи від гуку машин, від напруження канцелярійної чи бизнесової праці. Іде туди, щоби відсвіжити в собі шляхотні і благородні почування, які викликає в душі людини гарна музика і ніжні тони скрипки в руках великого мистця.

Сумно і дуже не гарно було, коли в неділю 21. травня явилось на концерті одинокого українського скрипака, Романа Придаткевича тільки 250 українців. Що думали про українську громаду Дітройту ці неукраїнці, які прийшли послухати українського скрипака, хай на це відповість собі особисто кожний, хто не був на його концерті. Вправді після концерту багато наших громадян жалувало, що не були, виправдуючись дощем, то іншими причинами, однак це вже запізно, бо шкода обопільна зістала заподіяна і неслава на українську громаду вже впала.

Концерт Ромна Придаткевича був справді чимось надзвичайним. Багата програма, майже суто українська, зложена з творів визначних українських композиторів, була переплетена композиціями самого Придаткевича. Чули ми на цій програмі композиції Лисенка, Барвінського, Акіменка, Кошиця, Гайворонського, Коляди, Воробкевича та декілька творів чужих композиторів. Наш артист-скрипак попав на щасливу думку, щоби давати короткі пояснення до своїх музичних продукцій. Це показалось дуже корисним і практичним, бо слухачі могли краще орієнтуватись і справді дуже пильно ловити звуки скрипки та вчитись розуміти її розмову.

[illegible] Романа При[illegible] та нагороджували оплесками чудові, рівні тони його скрипки, які звучали повно і приємно, а чудові рідні українські мельодії западали глибоко в їх душу. В концерті супроводила нашому артистові на фортепіяні панна Ольга Дмитрів з Джерзі Ситі, Н. Дж., яка вірно і старанно піддержувала його сольові продукції.

Для асисти в концерті п. Придаткевича взяли участь наші місцеві сили; як сопранова солістка виступила знана нам молода співачка Доня Стефанія Демрей, яка дуже добре відспівала „Жайворонка" — Бенедикта та чудову арію Вахнянина „Нема мені порадоньки" з його опери „Купало". На бажання публики додала ще веселу народну пісню „Кокошка".

Симпатичною була рівнож поява Дівочого Хору А-Капеля під батутою молодої та надійної диригентки Стефанії Андрусевич, який поправно відспівав три продукції.

Такі концерти, як концерт нашого скрипака Романа Придаткевича, повинні відбуватися частіше в нашій громаді, бо вони представляють нашу культуру, наше мистецтво, про яке ми так часто любимо говорити, однак порожними словами. Ми повинні частіше запрошувати до нас наших визначних артистів, бо вони є нашим культурним надбанням, нашого мистецькою репрезентацією! Я вірю, що на будуче наше громадянство, як це було все в минулому, буде щиріше до наших артистів та не буде лякатися дощу або викручуватися іншими причинами від приявности на таких концертах.

При кінці всеж таки треба дати „кредит" і певним сферам нашого громадянства, а саме нашим професіоналістам і бизнесменам, серед яких на поклик комітету знайшлося трицять осіб, спонзорів концерту п. Придаткевича, які між собою зложили повну суму на заплачення чудової концертової салі Дітройт Інститут оф Арт і цим багато причинилися до фінансового успіху концерту нашого артиста-скрипака.

Юлія М. Шустакевич.

ЩЕ ПРО НІМЕЦЬКИХ КОЛЬОНІСТІВ З УКРАЇНИ.

(ОНА). — Лондонський „Дзєннік Польскі" надрукував вістку, що 200,000 німецьких кольоністів, які втікли свого часу з України, тепер поселено в західній часті Польщі. Їх німецька влада була поселила на [illegible] в Румунії, Галичині [illegible] [illegible] гнати їх до [illegible] управляти опорожнені польські фільварки. Поляків німці мали вигнати на більш небезпечне місце на сході, а німців заставили до праці на заході.

„Дзєннік Польскі" пише, що німецька окупаційна влада вже віддавна виселює польських селян з урожайних околиць на піски, а на їх місце дає німецьких кольоністів, які колись були післані на Україну і там господарили поки червона армія їх не вигнала. Делеґати підземного руху в Польщі мали оповідати, що німецькі кольоністи пішки вертали з України, та що багато з них потратили в дорозі весь свій доробок. Вони не радо остають в Польщі і просяться до дому, але влада не хоче посилати їх до Німеччини, щоби не ширили там деморалізації.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Повідомляємо всіх членів, що піврічні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 2. липня, в год. 12:30 пополудні, в парохіяльній салі при 1944 В. Іри вул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо дуже важні справи до рішення. Контрольна комісія дасть звіт. Ті члени, що ще не звернули грошей за білети на Союзовий Ювилей повинні це зробити якнайскорше. Довгуючі члени будуть суспендовані, коли не вирівнають довгу. Тепер кожний член має гроші, а до відкаси довгують 120 дол. — Л. Доманьчук, предс.; М. Горний, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ТАРЗАН, ч. 995. Принятий визов.

Тарзан плянував найти Зілу й Томія та повести їх до свого дому в джунглях.

Але, мандруючи джунглями, він натрапив на начальника горилів.

Тарзан приняв визов горила на бій, бо він знав, що він тільки так довго має владу, як довго він готов її боронити.

Один мент пізніше вони зчепилися в лютім бою. Тарзан зовсім не був певний перемоги в бою з тим лютим звіром.